

พลตรีหญิง ดร. อรนันท์ หาญยุทธ*

การเรียนรู้แบบทีม

บทคัดย่อ

บทความนี้ มุ่งอธิบายถึงความหมาย และวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนแบบทีม รวมถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบทีมที่จะทำการเรียนวิธีนี้ให้เกิดประสิทธิภาพ ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการเรียนการสอน ขั้นตอนระหว่างการเรียนการสอน และขั้นตอนเมื่อการเรียนเสร็จสิ้น

Abstract

This article presents a definition of team learning, sets out its objectives and describes its methods. These include team teaching, and how to make this method more efficient, right through from the beginning to the final assessment. How this should be arranged, and the various steps to be taken, are also fully explained.

* อาจารย์ประจำและคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

การเรียนการสอนแบบทีม (Team-Based Learning) เป็นหลักการและวิธีการหนึ่งของการเรียนการสอนในปัจจุบัน เพื่อมุ่งสร้างเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การเรียนรู้ที่พึงปรารถนาในตัวผู้เรียน และเป็นการทดแทนการเรียนการสอนในรูปแบบของการบรรยายที่ใช้อยู่เป็นส่วนใหญ่ในชั้นเรียน การเรียนการสอนแบบทีมมีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางในหลายสาขาวิชาเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ เป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการสืบหาข้อมูล และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ของการเรียนการสอนแบบทีม หรือ Team-Based Learning ได้รับการพัฒนาและเผยแพร่โดย Professor Lary Michaelsen อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัย Oklahoma สหรัฐอเมริกา

วิธีการและแนวคิดของการเรียนการสอนแบบทีม เกิดจากแนวคิดของการใช้กลุ่มผู้เรียน

ขนาดเล็ก 5-7 คน เป็นการจัดทีมการเรียนรู้ด้วยการทำงานเป็นกลุ่มของผู้เรียน และการออกแบบ และการมอบหมายงานกลุ่มที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของทีม การเรียนรู้แบบทีมเป็นการสร้างความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี และเป็นการสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป็นการสร้างความรู้ด้านวิชาการและสังคมให้แก่ผู้เรียนและกลุ่ม ตลอดจนเป็นการพัฒนาความร่วมมือของสมาชิกในทีมโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้การเรียนการสอนแบบทีมยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้สอนในเรื่องของขนาดชั้นเรียนที่ใหญ่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่าง หลากหลายด้วยปัจจัยของผู้เรียนเอง เป็นการลดจำนวนชั่วโมงสอน และระยะเวลาของการสอนในวิชา แต่ยังคงเนื้อหาเท่าเดิม การเรียนการสอนแบบทีมเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเช่นเดียวกับวิชาการสอนแบบอื่นๆ เช่น การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning) หลักการและวิธีการอาจจะแตกต่างกันบ้าง แต่เป้าหมายของการเรียนรู้ คือเป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด และการแก้ปัญหาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

การเรียนการสอนแบบทีม

สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาดังนี้

1. **ชั้นเรียนขนาดใหญ่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก (class clan)** เมื่อผู้สอนต้องรับผิดชอบการสอนในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนจำนวน 100 คน หรือมากกว่า การสอนด้วยวิชาการบรรยาย จึงเป็นวิธีเดียวที่จะทำได้ ถึงแม้ว่าผู้สอนจะพยายามวางแผนดำเนินการเป็นอย่างดี พยายามให้การบรรยายมีชีวิตชีวา ใช้เครื่องช่วยสอน เตรียมเอกสารประกอบการสอนมาเป็นอย่างดี แต่วิธีการบรรยายไม่ได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน ในความจริงที่พบคือผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วม และมีความสำคัญน้อยลง เพราะผู้สอนจะเน้นที่เนื้อหามากกว่าตัวผู้เรียน การเรียนการสอนแบบทีม จะแก้ปัญหาด้านตัวผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของวิชา เป้าหมายการเรียนรู้ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถทำให้ชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่ให้เป็นชั้นเรียนขนาดเล็กได้ ทำให้ปัญหาที่ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนหมดไป

2. **ความแตกต่างและความหลากหลายของผู้เรียน (classes with a high level of student diversity)** ผู้สอนจะพบว่าในชั้นเรียนที่มีความแตกต่างและความหลากหลายในตัวผู้เรียนในเรื่องของสติปัญญา พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ทักษะคิดต่อวิชา และที่สำคัญคือ ความตั้งใจเรียนของแต่ละคน การเรียนการสอนแบบทีมเป็นการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส โดยการใช้กลุ่มและการจัดกลุ่ม จะเน้นถึงการสร้างกลุ่มที่ใช้ความแตกต่าง และความหลากหลายของผู้เรียนเป็นตัวกำหนด เมื่อผู้เรียนแต่ละคนได้เข้ามาอยู่ในกลุ่ม จะเรียนรู้การทำงานของกลุ่ม การปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะได้มีเวลาอยู่ร่วมกัน มีอิสระในการค้นหาวិธีการทำงานท่ามกลางความแตกต่างของแต่ละคน และสิ่งนี้กลับจะเป็นผลดีต่อกลุ่มมากกว่าผลเสีย

3. **รายวิชาที่ต้องใช้ชั่วโมงสอนมาก (courses with extended meeting time)** ผู้สอนจะพบกับปัญหาในวิชาที่ต้องเพิ่มชั่วโมงสอน เพื่อที่จะสอนให้ครอบคลุมเนื้อหา และตรงตามหลักสูตร จนบางครั้งต้องจัดชั่วโมงสอนในวันหยุด เสาร์ อาทิตย์ และการสอนในแต่ละครั้งจะใช้เวลาสอนนาน 3-4 ชั่วโมง การเรียนการสอนแบบทีมจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ โดยผู้สอนกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในชั้นเรียน และเนื้อหาอีกส่วนหนึ่ง โดยใช้วิธีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปอ่าน และส่งงานก่อนเข้ากลุ่มในชั้นเรียน ที่เรียกว่า pre-class preparation เป็นการฝึกความรับผิดชอบให้แก่ผู้เรียน แต่ทั้งนี้ผู้สอน จะต้องเป็นผู้กำหนดและออกแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและกลุ่มด้วย

4. **รายวิชาที่ต้องการเน้นทักษะการคิด (courses that emphasize thinking skills)** การเรียนการสอนแบบทีมจะช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี แทนที่ผู้เรียนจะเรียนด้วยวิธีการท่องจำ กระบวนการคิดเป็นกิจกรรมทางสติปัญญาที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม และในชั้นเรียน การวางแผนและการออกแบบการสอนที่ดีของผู้สอนด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบทีม จะมุ่งเน้นประสิทธิผลการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีโอกาสนำกระบวนการคิดของตนเอง ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับเพื่อนในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม การฝึกการคิดและการแก้ปัญหา

ของตนเองและกลุ่ม ตลอดจนการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน กลุ่ม และระหว่างกลุ่ม จะช่วยให้เกิดกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาที่ดี

ขั้นตอนของการเรียนการสอนแบบทีม

การเรียนการสอนแบบทีม เป็นกลยุทธ์ของการเรียนการสอนที่เน้นประสิทธิภาพของกลุ่มที่เกิดจากรับผิดชอบของผู้เรียนรายบุคคล รวมถึงการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากกลุ่มและผู้สอนในชั้นเรียน โดยมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. Preparation (pre-class) Phase เป็นขั้นของการเตรียมความรู้ของผู้เรียนก่อนเข้ากลุ่มในชั้นเรียน ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะทำการศึกษาค้นคว้างานที่ได้รับ มอบหมาย (individual study) และส่งผลงานก่อนเข้ากลุ่มในชั้นเรียน การมอบหมายงานของผู้สอนต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการเรียนให้ชัดเจน

2. Readiness Assurance Phase เป็นขั้นของการทดสอบความรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนศึกษามาในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยการทำข้อสอบแบบตัวเลือก (multiple choice question) หรือแบบถูกผิด (True/ False Question) ที่เรียกว่า Individual test เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความพร้อมรู้เข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายก่อนเข้ากลุ่มในชั้นเรียน ขณะเดียวกันกลุ่มที่ประกอบด้วยผู้เรียน 5-7 คน จะทำข้อสอบแบบตัวเลือกหรือแบบถูกผิด ในชุดเดิมเช่นเดียวกัน กลุ่มจะลงความเห็นว่ามีข้อใดถูกเพราะเหตุใด และข้อใดผิด เพราะเหตุใด มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม เมื่อผลการสอบของกลุ่มที่เกิดจากมติของแต่ละคน จะเป็นคะแนนที่ได้และกลุ่มจะนำคะแนนไปติดประกาศในชั้นเรียน นอกจากการทำข้อสอบแล้วกลุ่มจะต้องเขียนรายงานแสดงความรู้สึกร่วมของกลุ่ม (written up appeals) พร้อมทั้งส่งให้ผู้สอน ผู้สอนก็จะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับมายังกลุ่มทันที (instructor feedback)

3. Application of Course Concepts หรือเป็นขั้นของ Small-Group Assignment เป็นขั้นของการมอบหมายงานให้แก่กลุ่ม โดยจะใช้แนวคิด (concepts) ในวิชา มาอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน กลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์กัน แต่ถ้ากลุ่มไม่สามารถจะทำงานได้ ต้องย้อนกลับมาดูว่าขั้นตอนที่ 1 และ 2 มีการเตรียมดีแล้วหรือยัง

การทำงานของกลุ่มจะถูกกำหนดด้วยเวลา ทุกกลุ่มจะแลกเปลี่ยนคำตอบซึ่งกันและกัน มีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ทำให้เกิดการอภิปรายร่วมกันของคนในชั้นเรียน

ขั้นตอนการเรียนการสอนแบบทีม

ขั้นตอนที่ 1. (Phase I) Preparation (Pre-Class) Individual Study	ขั้นตอนที่ 2. (Phase II) Readiness Assurance Process	ขั้นตอนที่ 3. (Phase III) Application of Course Concepts
	- Instructor Feedback - Written up Appeals - Group Test - Individual Test	Small-Group

หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบทีม

การใช้กลุ่มผู้เรียนขนาดเล็กจำนวน 5-7 คน เป็นวิธีการนำไปสู่ผลลัพธ์ของการศึกษา ผลลัพธ์ของการศึกษาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้สอนสร้างเงื่อนไขที่จะกระตุ้นผู้เรียนในการเตรียมตัวก่อนที่จะเข้าร่วมกลุ่มอภิปราย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทีมและระหว่างทีม โดยใช้หลักการพื้นฐานสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. การส่งเสริมความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของบุคคลและกลุ่ม
2. ใช้การมอบหมายงานที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์และแรงเสริมที่ดีในการทำงานของบุคคล ของกลุ่มและการอภิปรายในชั้นเรียน
3. ใช้การฝึกฝนที่จะเป็นวิธีการกระตุ้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1. การส่งเสริมความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของบุคคลและกลุ่ม (promoting individual and group accountability) ส่งเสริมความรับผิดชอบในการเรียนรู้ (promoting ongoing accountability) ถ้าผู้เรียนไม่สามารถเตรียมความพร้อมของตนเองก่อนเข้าทำงานกับกลุ่ม การมอบหมายงานกลุ่มจะผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มได้ยาก ยิ่งกว่านั้นถ้าบริหารจัดการให้กลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ไม่ดี การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียนและกลุ่ม ปัญหาต่างๆสามารถแก้ไขได้โดยมอบหมายงานและการฝึกฝนที่จะทำให้ผู้เรียนและกลุ่มรับผิดชอบในพฤติกรรม

การเรียนรู้ของตัวเองได้โดย

1.1 สร้างความรับผิดชอบของผู้เรียนรายบุคคล (individual accountability) ผู้สอนสามารถใช้กลวิธีที่แตกต่างกัน 3 วิธี ที่จะส่งเสริมพฤติกรรมของผู้เรียน กลวิธีแรก ให้ผู้เรียนทำงานที่มอบหมายให้เสร็จก่อนเข้ากลุ่มในชั้นเรียน และให้คะแนนงานนั้นเป็นงานบุคคล การส่งงานจะต้องส่งก่อนการอภิปรายกลุ่ม เช่น ให้ผู้เรียนส่งรายงานการเขียนสรุปแนวคิด เมื่อเริ่มต้นการสอนในชั้นเรียนในวันที่มีการทำงานกลุ่ม กลวิธีที่ 2 ใช้คู่มือหรือการมอบหมายงานที่จะทำให้ผู้เรียนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นระหว่างการอภิปรายกลุ่ม เช่น ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนหนึ่งคนสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนคนอื่นในการมีส่วนร่วมต่อการทำงานกลุ่ม กลวิธีที่ 3 ใช้เพื่อนหรือกลุ่มประเมินและให้คะแนน

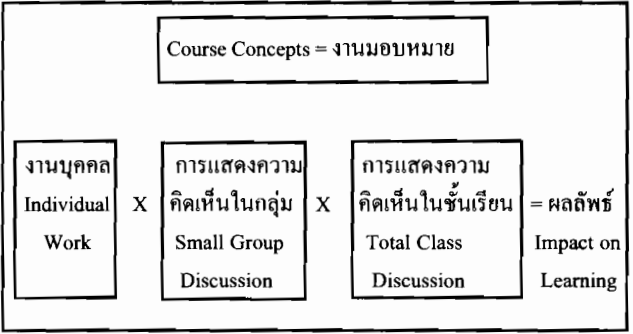
การส่งเสริมความรับผิดชอบของผู้เรียนรายบุคคล โดยการใช้กระบวนการที่เรียกว่า Readiness Assurance Process (Michaelsen and Black, 1994) เป็นกระบวนการที่ใช้แบบทดสอบแบบปรนัย ซึ่งเป็นคำถามแบบตัวเลือกหรือถูกผิด (Multiple-Choice/True-False Question) ผู้เรียนจะต้องทำข้อสอบก่อนเข้ากลุ่มในเนื้อหาที่นักเรียนแต่ละคนได้รับมอบหมายให้อ่านในบทเรียนนั้นๆ (pre-assigned reading) ต่อมากลุ่มจะทำข้อสอบในแบบทดสอบชุดเดิมและส่งคำตอบที่เกิดจากการลงความเห็นของกลุ่ม มีการแจ้งผลคะแนนทันที การใช้กระบวนการนี้จะทำให้กลวิธีทั้ง 3 วิธี จะส่งเสริมความรับผิดชอบของบุคคลและกลุ่ม ผู้เรียนแต่ละคนจะรับผิดชอบการเตรียมความพร้อมของตนเอง เพราะว่าแต่ละคนจะได้คะแนนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนวิชา และในขณะที่กลุ่มทำข้อสอบ ผู้เรียนในกลุ่มแต่ละคนจะถูกถามและชี้แจงว่าข้อใดถูกข้อใดผิด หรือว่าควรจะเลือกข้อใด เป็นข้อที่ถูกทุกคำถามจะมีการ อภิปราย แสดงความคิดเห็นในกลุ่มเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีในข้อที่ยังตกลงกันไม่ได้ หรือข้อที่ไม่แน่ใจ การอภิปรายถกเถียงกันในกลุ่มจะบ่งบอกได้ว่าผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมมามากน้อยเพียงใด ซึ่งจะต้องใช้กระบวนการคิด และการตัดสินใจของกลุ่มและที่สำคัญผู้เรียนที่ไม่มีความพร้อมและไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในกลุ่มได้ จะได้รับการประเมินจากกลุ่มต่ำ

1.2 สร้างความรับผิดชอบของกลุ่ม (group accountability) ความรับผิดชอบกลุ่มมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของแต่ละคน กลุ่มแสดงความรับผิดชอบโดยการบริหารจัดการกลุ่มและชั้นเรียนด้วยความระมัดระวัง แนวทางการมอบหมายงานกลุ่ม จะต้องทำให้เกิดผลงานออกมาเป็นรูปธรรมและผลงานนั้นจะต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับทันทีพร้อมทั้งนำผลงานที่มีคุณภาพไปเปรียบเทียบกับผลงานของกลุ่มอื่นๆ

2. ใช้การมอบหมายงานที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์และแรงเสริมที่ดีในการทำงานของบุคคลและกลุ่ม (using assignments that link and mutually reinforce individual work)

หลักการข้อที่ 2 เน้นการใช้กลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ให้แน่ใจว่างานที่ได้มอบหมายให้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้เน้นดำเนินไปด้วยดี ได้แก่

- 2.1 งานบุคคล (individual work)
- 2.2 การแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม (small group discussion)
- 2.3 การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (total class discussion) โดยผู้เรียนในชั้นเรียนใช้แนวคิด (concepts) ของวิชาที่ได้รับมอบหมายที่ได้อ่านมาอภิปรายร่วมกัน

ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ขั้นตอนต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเป็นแรงเสริมที่ดีต่อกันจึงจะทำให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ งานบุคคลและการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มมีความสำคัญ และมีพลังมากที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย ในขั้นตอนที่ 3 คือการแสดงความคิดเห็นของทุกคนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนในแต่ละขั้นตอน ผู้สอนควรดำเนินการใน 3 ประเด็นนี้หรือที่เรียกว่า “3 S” s”:

(1) **ใช้ปัญหาเดิม (same problem)** ผู้เรียนรายบุคคล หรือกลุ่มควรทำงานในปัญหาเดียวกัน ถ้าจะเป็นคำถาม หรือกรณีศึกษาควรเหมือนกันทั้งรายบุคคลและกลุ่ม วิธีการนี้ ทำให้กลุ่มมีความพร้อมและมีความตั้งใจในการทำงานและเป็นการแข่งขันระหว่างกลุ่มอีกด้วย

(2) **ใช้ตัวเลือกเฉพาะ (specific choice)** ให้ผู้เรียนรายบุคคล หรือกลุ่มใช้แนวคิดในวิชา (course concepts) เป็นตัวเลือกเฉพาะจะทำให้บุคคลและกลุ่มเข้าใจตรงกัน และนำไปสู่การอภิปรายได้ลึกซึ้งและรวดเร็ว

(3) **ทำรายงานควบคู่ทันที (simultaneous report-out)** ถ้าเป็นไปได้กลุ่มควรทำรายงานในแนวคิดที่เกิดจากข้อ 2.2 ในทันที เพื่อแสดงความรับผิดชอบของกลุ่ม แต่ต้องไม่ใช้เวลาทั้งหมดไปกับการทำรายงาน

3. การฝึกฝนที่จะช่วยกระตุ้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (adopting practices that stimulate idea exchange) ความเข้มข้นที่กลุ่มจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย ปัจจัยแรก ได้แก่ ผู้สอนมอบหมายงานและการสร้างเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม ปัจจัยที่สอง คือ ความแตกต่างในความคิดเห็นของกลุ่มและการมองไปข้างหน้าของกลุ่มแต่ละกลุ่ม

การใช้การมอบหมายงานที่จะนำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม เหตุผลโดยทั่วไปที่มีการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มน้อยนั้น เกิดจากงานที่มอบหมายสามารถทำเสร็จโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่ม เช่น ถ้างานที่มอบหมายง่ายเกินไป ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งของกลุ่มสามารถทำได้ และเหตุผลประเด็นที่สอง งานที่มอบหมายต้องใช้เวลาในการเขียนรายงานมากจึงทำให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นได้น้อย การทำรายงานจะเป็นตัวจำกัดกลุ่มปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ของกลุ่ม แต่ในทางตรงกันข้ามการมอบหมายงานที่ต้องการให้ผู้เรียนใช้แนวคิดในวิชา (concepts) ที่ยากทำให้เกิดการตัดสินใจที่ยาก จะต้องมีการแสดงความคิดเห็นและถกเถียงกันก่อนที่จะทำรายงาน ในประเด็นนี้จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ขณะเดียวกันกลุ่มก็จะได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน

ขจัดอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของบุคคลในกลุ่ม (removing barriers to participation) จะพบเห็นได้บ่อยๆ ที่สมาชิกของกลุ่มใหม่จะไม่ค่อยพูดและแสดงความคิดเห็น เพราะแต่ละคนยังไม่รู้จักกันและไม่แน่ใจว่าถ้าพูดแล้วจะมีผลดีหรือผลเสียต่อตนเอง และอาจจะเกิดจากความไม่แน่ใจเป้าหมายของงานที่กลุ่มได้รับมอบหมาย ดังนั้นการแก้ปัญหาจะต้องทำให้บุคคลในกลุ่มรู้จักกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มให้ชัดเจน เช่น บทบาทผู้บันทึกบทบาทของผู้สรุปและทำรายงาน เป็นต้น เมื่อสมาชิกกลุ่มทราบบทบาทของตนเองดีแล้ว งานกลุ่มจะดำเนินไปได้ การปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของกลุ่มจะพัฒนาขึ้น การพัฒนากลุ่มให้มีความเหนียวแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ควรใช้กลุ่มเดิม การมอบหมายงานเดิม การฝึกฝนแบบเดิม และระบบการให้คะแนนแบบเดิม เช่นเดียวกัน เมื่อกลุ่มมีความเหนียวแน่นดีแล้ว ความไว้วางใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะเกิดขึ้น สมาชิกกลุ่มที่ไม่กล้าพูดก็จะเริ่มพูดแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กลุ่มจะมองเห็นความสำเร็จที่เกิดขึ้น ทุกคนในกลุ่มจะเกิดแรงจูงใจและทุ่มเทให้กับงานของกลุ่ม

งานกลุ่มในชั้นเรียน (in-class group work) การปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะถูกจำกัดถ้ากลุ่มไม่ได้ทำงานร่วมกันในชั้นเรียน การพบกันนอกชั้นเรียนของกลุ่มเป็นเพียงเพื่อการแบ่งงานกันทำ สมาชิกแต่ละคนจะทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมายจนเสร็จ การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มมีน้อยมาก ขาดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผลงานของกลุ่มจะเป็นเพียงแต่ข้อความเหนียวแน่นของกลุ่มจะเกิดขึ้นได้ จะต้องพบปะกันและทำงานร่วมกัน

การสร้างความหลากหลายของกลุ่ม (creating diverse groups) การสร้างกลุ่มควรจะมีผู้เรียนประมาณ 5-7 คน และถ้าเป็นไปได้ควรจะมีหลากหลายการสร้าง ความหลากหลายของกลุ่มประกอบด้วย 2 ประการ ประการแรกกำหนดความแตกต่างในตัวผู้เรียน เช่น สาขาที่เรียน ประสบการณ์การทำงาน เป็นต้น และประการที่สอง ใช้การ นับตัวเลขและแบ่งกลุ่มตามเลข ที่ได้ของแต่ละคน เช่น ให้ผู้เรียนยืนเข้าแถวเป็นวงกลมและให้นับตั้งแต่ 1-10 (ถ้าจะแบ่งเป็น 10 กลุ่มๆ ละ 7 คน) คนที่นับได้หมายเลข 1 ทั้งหมดจะรวมเข้ากลุ่มที่ 1 ทำเช่นนี้ จนครบหมายเลข ที่ 10

สรุปกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทีม (team-based learning: teaching activities)

การเริ่มต้นของวิชา (beginning of the Course)

1. สร้างกลุ่ม/ทีม (forming the group / team) ขนาดของกลุ่ม ควรมีประมาณ 5-7 คนโดยใช้หลักการตามที่กล่าวมา แต่จะต้องไม่ใช่คะแนนเป็นตัวกำหนดในการเลือกผู้เรียนเข้าในกลุ่มและใช้กลุ่มที่เลือกมาจนทำกิจกรรมจบวิชา

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พูดคุยกันภายในกลุ่มและผู้สอนในช่วงแรกของการสอนจะต้องมีกิจกรรมให้ผู้เรียนในกลุ่มได้พูดคุยกัน ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนการสอนรายวิชา

3. กำหนดระบบการให้คะแนน (setting up the grading system) โดยระบบการให้คะแนน ควรประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

(1) คะแนนผลงานรายบุคคล (individual grade tasks)

(2) คะแนนผลงานกลุ่ม (group grade tasks)

(3) คะแนนกลุ่มประเมิน (peer evaluation) กลุ่มประเมินผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่ม คะแนนที่ได้จะต้องนำไปรวม ในคะแนนวิชาของแต่ละคน

การให้น้ำหนักใน 3 องค์ประกอบต้องตัดสินใจโดยผู้สอนหรือโดยผู้เรียนทั้งชั้นเรียน

ระหว่างการสอน (during the course)

1. ให้กลุ่มทำงานที่ได้มอบหมาย ฝึกให้กลุ่มอภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันในงานที่มอบหมาย การมอบหมายงานจะมาจากแนวคิด (concepts) ในวิชาที่ผู้สอนได้กำหนด และการออกแบบงานที่มอบหมายจะต้องมีความหมาย และเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้และความสำเร็จ การทำงานของกลุ่มจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม การตอบสนองของกลุ่มในเรื่องของผลงานหรือแสดงความคิดเห็นสามารถแสดงออกอย่างง่ายและรวดเร็ว ในการมอบหมายงานควรใช้หลักของ “3 S” s” ดังที่กล่าวแล้ว (same problem, specific choice และ simultaneous report out) และในขณะเดียวกันให้กลุ่มเขียนรายงาน (term paper) สรุปสั้นๆ ใช้เวลาไม่มากนักนี้เพื่อไม่ให้กลุ่มใช้เวลากับการทำรายงานมากเกินไป

2. ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยให้กลุ่มและผู้เรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับควรทำทันทีและสม่ำเสมอ และต้องให้ผู้เรียนและกลุ่มเห็นว่าอะไรเป็นผลงานที่ดีของกลุ่มและอะไรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น อาจทำได้โดยให้มีการเปรียบเทียบผลงานของกลุ่มกับกลุ่มอื่นๆ รวมทั้งการประเมินจากผู้สอน

การจบในวิชา (End of the course)

1. การสิ้นสุดของโครงการ (culminating project)

- การสิ้นสุดของโครงการ ใช้เวลาทำภายใน 2-3 อาทิตย์หรือใช้เวลาทั้งหมดในรายวิชาและควรบูรณาการกับเนื้อหาในวิชาให้มากที่สุด

- ควรจะเพิ่มงานให้มีความท้าทายและยากขึ้น เพื่อความท้าทายและมีจุดเน้นเพื่อให้กลุ่มสามารถนำผลงานไปตีพิมพ์หรือให้กลุ่มอื่นเรียนรู้ด้วย

- ให้คะแนนผลงานเป็นคะแนนโครงการ ดังนั้นผู้สอนต้องรู้ว่าจะทำอย่างไรในการแยกแยะระหว่างงานที่มีคุณภาพต่ำ งานที่อยู่ในระดับปานกลาง และงานที่ดีเยี่ยม การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลควรจะทำก่อนที่ผู้เรียนหรือกลุ่มจะเริ่มงานในโครงการ

2. การประเมินโดยกลุ่ม (peer evaluation)

เมื่อสิ้นสุดในวิชาเรียบร้อยแล้วผู้เรียนแต่ละคนต้องการให้การประเมินของกลุ่มแล้วเสร็จ เพื่อให้ผู้เรียนในกลุ่มแต่ละคน ทราบผลงานของตัวเอง การประเมินผลจำเป็นต้องมีเกณฑ์ให้กลุ่มประเมินสมาชิกและนำคะแนนที่ได้มารวมกับคะแนนวิชาของแต่ละคน เกณฑ์การประเมินโดยกลุ่ม ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนด หรือให้ชั้นเรียน หรือกลุ่มเป็นผู้กำหนดก็ได้ การประเมินต้องมีการเสนอข้อคิดเห็นท้ายการประเมินของแต่ละบุคคล เวลาที่ใช้ในการประเมินอาจเป็นการประเมินระหว่างการสอนในเนื้อหาวิชาหรือประเมินเมื่อการสอนสิ้นสุดลงก็ได้

การเรียนการสอนแบบทีม เป็นวิธีการสอนโดยใช้กลุ่มประมาณ 5-7 คน การจัดกลุ่มต้องเป็นกลุ่มไม่ใหญ่และมีความหลากหลาย กลุ่มผู้เรียนจะต้องถูกสร้างเงื่อนไขให้มีความรับผิดชอบตนเอง และความรับผิดชอบต่อกลุ่ม และจะต้องส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล กลุ่ม และผลงาน ของบุคคลและกลุ่มจะต้องได้รับการตอบสนอง (feedback) ทุกครั้งและทันที

References

- Michaelsen, L. K. & Black, R. H. (1994). Building learning teams: The key to harnessing the power of small groups in higher education. In S., Kadel & Keehner, J.. *Collaborative Learning: A Sourcebook for Higher Education*. (Vol. 2, pp.65-81). College, PA: National Center for Teaching, Learning and Assessment.
- Michaelsen, L. K., Black, R. H. & Fink, L. D. (1996). What every faculty developer needs to know about learning groups. In Richlin, L. (Ed.). *To Improve the Academy: Resources for Faculty, Instructional and Organizational Development*. (pp. 31-58). Stillwater, OK: New Forums Press.
- Larry K. Michaelsen, L. Dee Fink, & Arletta Knight. (n.d.) *Getting Started with Team Learning*. Activities: Lessons for Classroom Teaching and Faculty Development from www.teambasedlearning.org
- Michaelsen, L. K., Knight, A. B. & Fink, L. D. (Eds.). (2002). *Team-based learning: A transformative use of small groups*. Westport, CN: Praeger.

